

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2- ΕΝΟΤΗΤΑ 3- ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Α. Η ΑΝΩΤΕΡΗ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΗΣ ΤΑΞΗΣ

- Οι μεγαλο-γαιοκτήμονες, η κυρίαρχη ως τον 8^ο αιώνα τάξη στο βυζαντινό κράτος, άρχισε έκτοτε να αντικαθίσταται από μια παλατιανή αριστοκρατία.
- Το γεγονός, ότι η παλατιανή αυτή αριστοκρατία μισθοδοτούνταν για τα αξιώματα που κατείχε οδήγησε πολλούς γαιοκτήμονες να συρρεύσουν στην Κων/πολη, ώστε να ενταχθούν στην αριστοκρατία αυτή.

Η ΕΝΟΠΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΗΣ ΤΑΞΗΣ – ΟΙ ΒΑΣΙΛΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΙ

- Από τα τέλη του 10^{ου} αιώνα η σύνδεση των μεγαλογαιοκτημόνων με την παλατιανή αριστοκρατία μέσω επιγαμιών οδήγησε στην ενοποίηση της κυρίαρχης τάξης.
- Δεσπόζουσα θέση στην τάξη αυτή είχαν οι Βασιλικοί, που κατέχουν τα κυριότερα πολιτικά και στρατιωτικά αξιώματα και κυριαρχούν οικονομικά και κοινωνικά.
- Παράλληλα, οι μεγαλογαιοκτήμονες, γνωστοί ως Δυνατοί, εξακολουθούν να έχουν μεγάλη δύναμη και καταπιέζουν το δήμο και τους αγροτικούς πληθυσμούς να θέτοντάς τους, υπό την κηδεμονία και την προστασία τους.

Β. Η ΜΕΣΑΙΑ ΤΑΞΗ

Η ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΤΑΞΗ ΤΟΥ 10^{ου} και 11^{ου} αιώνα

- Η μεσαία τάξη του Βυζαντίου κατά τον 10^ο και τον 11^ο αιώνα συγκροτούν οι έμποροι και οι βιοτέχνες, που συντέλεσαν στην ευημερία του κράτους.
- Η ακμή της εμποροβιοτεχνικής τάξης τοποθετείται στο πρώτο μισό του 11^{ου} αιώνα, με την εμπορία πολύτιμων προϊόντων της Ανατολής που εξασφάλιζε τεράστια κέρδη.
- Στη διάρκεια του 11^{ου} αιώνα, η τάξη αυτή άρχισε να συμμετέχει ενεργά στην πολιτική ζωή της χώρας.
- Σταδιακά απέκτησε πολιτική δύναμη – ενθρόνιζε και εκθρόνιζε αυτοκράτορες – και τα μέλη της συμμετείχαν στη Σύγκλητο.

Γ. Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΑΙ Η ΠΑΛΗ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΩΝ

- Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΧΩΡΙΟΥ
- Το Βυζαντινόν χωρίον (η αγροτική κοινότητα) συγκροτείται από διάφορες κοινωνικές ομάδες.
- Οι ελεύθεροι μικροϊδιοκτήτες, που αποτελούν τον κορμό του πληθυσμού και τους βοηθούν οι δούλοι.
- Οι Δυνατοί που κατέχουν τη μεγαλύτερη οικονομική δύναμη και ζουν κάπως απόμερα από το χωρίον.
- Εξέχουσα θέση στο χωρίον κατέχει ο ιερέας.

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

- Από τα τέλη του 8^{ου} αιώνα οι κοινωνικές διαφορές γίνονται πιο έντονες, ευνοώντας τη διαμόρφωση μιας νέας αριστοκρατίας, που ανέρχεται στη διοικητική κλίμακα και πλουτίζει ταχύτατα.
- Οι μικροϊδιοκτήτες, αδυνατώντας να πληρώσουν τους διαρκώς αυξανόμενους φόρους, που επιβάρυναν ολόκληρη την κοινότητα, αναγκάστηκαν:

- Άλλοι να παραχωρήσουν τους κλήρους τους στους Δυνατούς και να γίνουν πάροικοί τους.
- Άλλοι να εγκαταλείψουν τη γη τους και να τραπούν σε φυγή.

ΑΓΩΝΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΩΝ

- Καθώς η ενίσχυση των Δυνατών αποτελούσε απειλή για την κεντρική εξουσία, οι Μακεδόνες αυτοκράτορες προχώρησαν στη θέσπιση του αλληλέγγυου.
- Σύμφωνα με το νόμο αυτό, οι Δυνατοί υποχρεώνονταν να καταβάλουν τους φόρους των φτωχών αγροτών της κοινότητας.